

Handlekraft

Handlekraft defineres her som evne og vilje til at omsætte indsigter i handling.

Det er folkeoplysningens kerneopgave at give mennesker redskaber til at begå sig i den tid og det samfund, de lever i, så den enkelte ikke bare bliver en passiv tilskuer men en aktiv deltager i samfundet. At understøtte udvikling af handlekraft er således et helt centralt mål for folkeoplysningen.

Det fremgår også i de forløb, der indgår i rapporten [Vi søger de virksomme stoffer](#). Når de professionelle skal beskrive deres praksis peger de bl.a. på betydningen af at udvikle handlekraft. En af de professionelle udtrykker det således:

Vi går efter, at de skal skabe deres eget liv.

I et tidligere studie af Elsborg og Høyrup Pedersen, [Mønsterbrydende læringsrum i folkeoplysningen](#) (DFS 2010) bruges begrebet proaktiv aktørstatus om det, som her kaldes handlekraft. En underviser og vejleder udtrykker det således:

....at opleve følelsen af sammenhæng, at man oplever sit liv håndterbart og forudsigeligt og at man har ejerskab til det. Det er en del af den proces, der handler om at mange af dem der kommer her er en sag, en diagnose eller et produkt af et system, der tænker fejl og mangler. Det gør tit, at de selv kommer til at fokusere på det og er meget reaktive i deres forståelse af sig selv og omverden. Så handler det om at få sat en bevægelse i gang om at være proaktiv - eller i hvert fald mindre reaktiv over mod polen, der hedder proaktiv.

En anden siger:

Jeg plejer at beskrive det sådan, at når man er på vej fra reaktiv til proaktiv, så bevæger man sig ud i en gråzone, hvor man ikke helt ved, hvordan der er derude. Jeg prøver lige, men jeg prøver ikke så meget, så jeg drukner. Hvis det så ikke er helt så farligt som jeg havde forestillet mig, så prøver jeg lige lidt mere. Lige pludselig er det så lidt for vildt farligt og så går jeg lige tilbage igen. Den bevægelse ser vi igen og igen... .. der er det helt centralt, at vi er der og kan sige "nu tager vi lige en snak om det her". Husk nu at vi er her og du kan komme tilbage igen.

I nogle af de dele af folkeoplysningen, hvor det er mest oplagt, at der udvikles handlekraft, er dette ikke nødvendigvis et eksplicit mål for de involverede.

Når man eks. er aktiv i et amatørteater, så handler motivationen om lysten til at spille teater. Samtidig er man imidlertid med til at skabe og sætte noget i værk, og undervejs udvikler man sin evne til innovation og handlekraft. Men det er for den enkelte en "bonuskompetence", noget man får med i købet.

DATS – landsforeningen for dramatisk virksomhed udtrykker denne dobbelthed i sit værdigrundlag: *Teater forener kunstnerisk aktivitet med menneskelig udvikling.*

Teorien om transformativ læring er central for udvikling af handlekraft. Ifølge Knud Illeris indebærer transformativ læring således "ændringer i den lærendes identitet (i form af) en bred, sammenhængende og alsidig mobilisering af mental energi i forhold til et indholds- eller problemfelt." Det forudsætter arbejde med "individuel erfaring, kritisk refleksion, dialog, helhedsorientering, kontekstopmærksomhed og autentiske relationer".

Knud Illeris peger på, at "der næppe er noget sted i det 'rigtige' uddannelsessystem, der er så direkte orienteret mod fundamental identitetsudvikling og transformativ læring som daghøjskolerne".

[Relevant teori er også "Innovationspædagogik" af Lotte Darsøe, 2011.](#)

- [< Undervisningsdifferentiering](#)
- [Op](#)
- [Virksomme mekanismer >](#)

---

www.daghojskoler.dk